Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныы 15 күнүттэн таҕыстар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 27 (5851) | 1983 сыл. Күлүн тутар 3 күнэ чэппиэр | Сыната 2 харчы

Чиэһи, албан аатыгар — үлэнэн!

Оройуон 1982 сыллааҕы чемпионнара

Николай Афанасьевич ПОТАПОВ

Кини, сыл аҥаара эриэдэхситик үлахиирин сэргэ, үрдүктэн үрдүк кирбиилэргэ дьулуһарыынан уратыланар. Николай Афанасьевич — социалистическай куоталаһыыны көҥүлэччи, 1982 сыл саҕаланыытыгар биһиги хаһыаппыт редакциятын Төгүрүк остуолугар кыттан, үрдүк эбэһээтэлистибэни ылынан, бөҕө идэлээхтэригэр бэртээхэй бачыымы көтөхпүт.

Оройуон хас да төгүллээх рекордсмена уонна чемпиона тылын тыалга быраҕыпта: ЗИЛ автомобилынан 339655 тонна-километры оҥорон, 3058 литр уматыгы кэмчилэн бэйэтин «Чурапчы» совхозуогар эрэ буолбакка, оройуонҥа эмиэ чемпионнаата.

Афанасий Афанасьевич СОКОЛЬНИКОВ

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаах отделениетыгар фермалары, о. д. а. объектары уунан хаччыйыы бу үлэҕэ А. А. Сокольников ананыаҕыттан биллэрдик тубуста. Кини кэнники түөрт сылга субуруччу оройуон чемпионун үрдүк аатын ылла. Ол иһигэр юбилейдаах 1982 сылга 39932 тонна-километры оҥорон бөҕө идэлээхтэригэр тэҥнээбэт буллата.

Афанасий Афанасьевич, техниканы мунгуулуурдук туһаныыга Болугур механизатордарын ыҥырыытын өйдөөн, быйыл тохсунньуга 5484 тонна-километры оҥорон пятилетка үһүс сылын эмиэ үчүгэй тэтимнээхтик саҕалаата.

Василий Петрович СЕДАЛИЩЕВ II

Оройуон, ону аһаҥ республика чулуу отчутун колеһеннэ-илиинэ үлэлиир 8 киһилээх звенота күндьыл өттүнэн уустук усулуобуйалаах аастыт сайын 460 тонна (биэр киһитигэр 60 тонна) отту соҕотоҕун саҕалаан жалим механизациялаах кэккэ коллективтара каннигэр хааллартаабыта, кэлэлии звеноларыттан сезоннааҕы эбэһээтэлистибэтин соҕотоҕун толорбута. Василий Петрович үлэни сатабыллаахтык тэрийэр, хомуур бары этаптарын эриэ-дэхси ыытар.

Субуруускай аатынан совхоз Болтоготоову отделениетын бу коллективэ ити көрдөрүүтүнэн оройуон чемпионун аатын ылыан ылла.

Василий Еримеевич ДЬЯЧКОВСКАЙ

Аастыт сылга оройуон үрдүнэн хас биирдик сылгыныт хаһааныстыбаҕа 3700 солк. ыраас бырыһы киллэрбитэ. Итиннэхэ былырыын оройуонна ыҥырылаах Сылаҥ отделениетын сылгыһыта В. Е. Дьячковскай өнөтө эмиэ баар. Кини сыл устата 111 улахан сылгыны сүүгэ суох ниппито, 85 биэттэн 85 кулуну ылбыта.

Сылгы интинитигэр 21 сыл үлэлэбит опыттаах рабочай быйыл оройуон сылгыһыттарын слетугар уубу ыарахан кыстыгы ордук кичэллээхтик түмүктүүргэ, салаа материальнай базатын бөҕөргөтүүгэ кадрдары бэлэмнээһиҥнэргэ биир идэлээхтэрин ыҥырбыта. Кини ону дьыалаҥ биэргэтэр.

КҮҮСПҮТҮН, ОПЫППЫТЫН — ПРОИЗВОДСТВОҐА

Наставниктар, үлэлиир пенсионердар социалистическай ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭРЭ

Биһиги. — наставниктар, үлэлиир пенсионердар. — ССКП XXVI съезин историческай уураахтарынан салайтаран ыччаты коммунистическай интигэ, үлэҕэ үөрэнигэ, идэҕэ үөнүйүүгэ кэтилэтка үһүс сылыгар саныык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

— пенсионердар 48 бырыһыаннара совхозка, онтон да атын тэриллэргэ бастайааннай үлэлиэхтэрэ, сайын кинилэр 60 бырыһыаннара от хомуурдар кыттыахтара;

— норуот хаһаайыстыбатын барыы салаалары наставниктаһыны киэҥник тэрийиэхпит:

— комсомольскай - ыччат фермалары кытта шефтэһиини олохтуохпут, кинилэри тутар тэриллэриннэн, суоһуну эбии аҥылыынан хаччыйыыга көмөлөһүөхпүт:

— навда буоларыттан хорон от хомуурдар, бүтэй тутуутутар, кирпичтэ үөскэтиллэр, хотолмору оройуоннаһыгар

ыччаттартан, оскуола үөрэнээччиларыттан звенолары тэрийэн үлэлэтиэхпит;

— сайын уопускаҕа уонна үөрахха тутарса барбыт ыччатары солбуйан ыаныыксыттыахпыт, ферма ис-тас үлэлэригэр көмөлөһүөхпүт;

— ноҕоот тахсыытын ааҕыйаар сылаатан кыстыкка молтох туруктаах бороскулары ылан үчүгэйдик көрүүнү-харайыыны, толоһүтүүнү олохтуохпут.

— Ас-үөл программатын олохчо киллэрсэн кэтэх хаһаайыстыбабытыттан ордорунар үүнүтүн, сититин государствоҕа тутарыахпыт;

— үлэ дьиссиплиинитин уонна общественнай бырааздаты бөҕөргөтүүгэ, үлэ уонна онгоһуллар бородуукчуйа хаачыстыбатын үрдэтиигэ кыһаммыыбытын ууруохпут.

(Эбэһээтэлистибэ наставниктар уонна үлэлиир пенсионердар оройуоннаҕы слеттарыттан ылылынна).

Үлэҕэ хорсун быһыы магистралыгар

АВТОМАТИКА САЛАЙАР

Тыында — Беркакит учаастагар суоллары смортиннан хаччыйыыны теле-салайаччы «Мисна» система үлэҕэ киллэрилиннэ. Билигин ити линиялаа барыы саахалланыылар туспарыыкан сигналлар Байкал-Амур магистралын Тыындатааҕы отделениетыгар туруоруллубут биир кэлим диспетчерскэй пулькаа тиийэллэр. Дьиксиэрилээх информациялыы туруат диспетчер тута оборудованиеларга наадалаах резервный питаниены холбуур уонна саахалланыыны туоратарга өрөмүөннэччилэри ыытар.

Теле-салайаччы, БАМ саамай кэлиилээх-барыылаах участкатыгар аһаҕар дьоҕурун улаатыннаран туран, станцияларгá итиэннэ разъезтарҕа дьыһуурунай механиктар улахан штаттарын тутары наадатын суох оҥорор.

ССТА корр.

Тыында, БАМ киин учаастага.

АРҐАСКА ЛЭП

Дуссе-Алинь арҕас хаһатын — БАМ илиэгин участастыгаааҕы уустук мэһэйи — штурмалаһыны «Востоксибэлектросетьстрой» трест тутаччыларын уонна таҥаччыларын биригэдээлэрэ саҕалаатылар.

Хайа хаардаах туруору эниэлэригэр Березовай — Ургал электричествоны биэрэр линиятын этахтарын туруорар акылааттар түһэриллэллэр. Трасса бастакы 100 километрдаах участатын тутуу хайыы-үйэ бутэрилиннэ. Аны хайалары уонна өрүстэри уҥуордаан 200-тэн тахса ордук ыарахан километрдары аанаахха наада.

ЛЭП-220 тимир суол станцияларын уонна разъезтарын, манна тэриллэр лесопромхозтары итиэннэ хайа баайын хостуур предприятиелары энергиянан эрэллээхтик хаччыйыаҕа. Тутаччылар энерго-муостаны туһаҕа быйыл сыл бүтүүтүгэр биэрэргэ суоттаналлар.

ССТА корр.

Дуссе-Алинь, БАМ илиэгин участастага.

ФЕВРАЛЬСКАЙ МААСТАРДАҐА

Февральскай боһуолун 2 №-дээх оскуолатыгар турнирнай партиялар бөҕөнөммут саахыматтарыттан хаанык баҕарар гроссмейстер астынарыын сөп. Хас биирдии фигура ис киирбэх, ордуга-хоһута суох чочуллуулаах.

Саахыматы, токарнай станоктарынан, слесарнай станоктарынан дьоһуннук үлаливиллэрин даҕаастаан туран, металлтан оҕолор бэйэлэрэ онорбуттара. Кинилэр оннук дьоҕурдары үөскүүрүттэн ылаллар. Механизатордар, муостаны тутаччылар, монтердар оҕолоро слесарнай, токарнай, фрезернэй дьыалалары ыксыыран бөҕаран үөрэтэллэр, маһынан уһаныы, автомобилы салайыы эмиэдэрларын баһылыыллар.

Оскуоланы шефтэһэр БАМ тутаччылара, наадалаах станоктарынан уонна инструменнарынан хаччыйан туран, бэртээхэй үөрэх мастерскойдарын тэрийэргэ көмөлөһүллүөр.

ССТА корр.

Февральскай, Амурскай уобалас.

ПЯТИЛЕТКА ВАХТАТА

Быйаҥ төрүтэ ууруллар

ОДЬУЛУУН. Бу күннэргэ В. В. Тоскин МТЗ тракторынан 900 гектарга хаары чистэтэ. Итиэннэ отделение бу үлэҕэ былаана толорулунна.

Баһыыналарга ноһуому киллэрии бара турар. Билигин турутуулы балтараа тыһ. тонна киллэрилиннэ. Маныаха ордук таһаарылаахтык И. П. Седалищев үлэлиир.

Г. СЕДАЛИЩЕВ.

Кварталлааҕыны — икки ыйга

«ЯКУТМЕЖСОВХОЭСТРОЙ» холбоһук механизированнай колоннатын К. К. Павлов салайар пилорамщиктарын биригэдэтэ сыл саҕаланыаҕыттан 516 кубометр тутуу матырыйаалын хайыттаран кварталлааҕы сорудаҕын икки ыйга толордо.

Коллектив ити ситиһиитигэр рабочайдар—комсомольскай тэриллэ секретара А. Ордахов, ЫВСЛКС чилиэнэ Г. Дьячковскай уо. д. а. сүрүн төһүүнэн буоллулар. Кинилэр, «Чиэһи, албан аатыгар — үлэнэн!» диэн москвичтар бачыымнарын өйдөөн, ессе үрдүк онгорумтуону ситиһэргэ дьулуһаллар.

Т. СОФРОНОВА.

Эдэрдэр ситиһиилэрэ

ХОПТОҮО. Былырыын орто оскуоланы бүтэрбит алта эдэр уолаттарга совхоз отделениетын салаатата кыстыкка 238 ыччат сүөһүнү туттарбыта.

Уолаттар кыстык биэс ыйыгар хас биирдиилэрин ортотунан 70-нуу кг төлөһүттүлэр.

Егор Поповка интенсивнэйдик уотарыгар 46 бороскуну туспа туттарбыттара. Уол ол бороскуларын 87-лии кг төлөһүтэри ситиста.

В. ВАСИЛЬЕВА.

Көрүү-харайыы күүһүнэн

БАХСЫ. Афанасий Афанасьевич Лыткин ыччат сүөһүнү интинтэ үлэлэбитэ хаһыс да сылыгар барда, онон балачча опытырда.

Аастыт күһүн кини адьас мөлтөх туруктаах 48 бороскуну туппута. Көрүү-харайыы күүһүнэн онтукаларын эмиэдэрлэрин үчүгэйдик төлөһүттэ. Ангардас олуннуута хас биирдиилэрин ыйаанына 16,4 кг эбилиннэ.

Ити — кыһаныы уонна опыт үчүгэй төлөбүрэ.

М. СИДОРОВ.

Народнай хонтуруолга отчуоттар-быыбардар

СҮРҮН СОРУГУ ТУЛА

Норуот контролердарыы сүрүн соруктарынан ССКП КК сэтиньитээри (1982 с.) Пленумун көрдөбүлэриттэн сөп түбэһиннэрэн государственнай, производственнай уонна үлэ дьиссиплиинэтин бөҕөргөтүүгэ, хаһаайыстыбаннайа суох буолуулуу, общественнай бас билиини ыскайдааһыны, хоро таһыыны, үлэҕэ эл-дэл сыһыаннаһыыны утары охсуһуута партийнай, советскай уонна хаһаайыстыбаннай органнарга күннэтэ көмөлөһүү буолар. Ороҕуонна бастакынан ыытыллыбыт райпотребобщество иһиннэри народнай хонтуруол группатын отчуоттуур-быыбардыыр мунньаҕар дакылаатчыт группа председателэ **С. И. Монастырев** уонна кэпсэтиигэ тыл эппит дьон болдомтону чоппу иэ соруту толоруурга туһаайдылар.

Бу 9 чилиэннээх группа кварталларынан огонуллар былаан быһыытынан үлэлиир, рейдэлэри, бэрэбиэркэлэри утумнаахтык ыытар. Ороҕо норуот дозорнайдара Г. С. Платонов, С. В. Брыгабва, Т. И. Романова ордук активнайдык кытталлар. Рейдэлэрэ профком представителлэрэ тардыллаллара үлэ кадьүүһүн ордук үрдэтэр.

Отчуоттуур кэмиэ ыытыллыбыт 32 араас бэрэбиэркэлэр, сүрүннэри, былааннары толоруурга, остолобуой уонна пекарня оҥорор бородууксуйаларын хаачыстыбатыгар, табаары харайыы, үлэ бириэмэтин тутуһуу туругар, үлэһиттэртэн киирэр үгүсүүлэри бэрэбиэркэлээһинигэ туһуламмыттар. Ороҕо түмүктэрэ райпотребобщество быһаарыллыбыт, партийнай тэриллэ, профсоюз комитетын дьүүллэһиилэригэр туруоруллан бириэмэтигэр дьаһаллар ылыллан испиттэр, ночоотор тахсыыларытар буруйдаахтар төлөбүрү тардыллыбыттар. Итиҥ түмүтэр мөҕөһүннэрэ бородууктаны харайыы балачча тупсарыллыбыт. Сыаналары бэрэбиэркэлээһин, контрольнай ыйаан көрүүлэр маҕаһыыннар уонна остолобуой үлэлэрин бэрэдиктээһиннэрэ көмөлөөх буолбуттар.

Ол эрээри техниканы туһаныыга, табаары кытта үлэҕэ, розничнай табаар эргиирин былаанын толоруурга биллиэн да эбэх итэҕэстэр баалар. Сорох дьоннор үлэлэриттэн эл-дэл сыһыаннаһаллар. Итиэннэ кэлэр өттүгэр хонтуруолу хас бирдии үлэһиккэ тиэрдэрэ модьуйаллар.

Мунньахха тыл эппит остолобуой сэбиэдиссэйэ **Н. А. Толстоухова**, пекарня сэбиэдиссэйэ **Т. К. Борисова**, бырабыыланныы председателин солбуйаччы **Л. А. Ермолаева** уо. д. а. огонуллар бородууксуйа хаачыстыбатын тупсарыыга, ассортиментын эбэтиигэ, тыа сирин олохтоохторун конкретнай огонуктарыгар, кылгыбыт харгыһа суох хааччыйыыга народнай хонтуруол группата былааннаахтык көмөлөһөрө наадаланан иэйдылар. Оны сүрэ үлэ дьиссиплиинэтин бөҕөргөтүүгэ, табаар харалыытын салгыы тупсарыыга, маҕаһыыннарга табаар саппаах нуорманы тайыһан мунньуллуутун утары охсуһуута группа сыал-сорук туруоруман үлэлиэхтээх, диэтилэр киниилэр. Хонтуруол сэбиэдиэлин улаатыннарар туһугар «Комсомольскай прожектора», атын да общественнай тэриллэри кытта холбоһуктаах бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри ыытыахха, аналлаах мунньуу тэрийэн бэрэбиэркэлэр түмүктэриттэн туох дьаһаллар ылыллыбыттарын үлэһиттэр кэпсиэ бириэмэтигэр тиэрдэн иһиэхха.

Группа отчуоттуур кэмиэн үлэтэ ортотон сыаналанна, группа санын составын бэлиитэн быыбардаан.

Отчуоттуур - быыбардыыр мунньахха ССКП райкомун бастакы секретаря **И. П. Листиков** кытыынан уонна норуот дозорнайдарын ССКП КК сэтиньитээри (1982 с.) Пленумун уураахтарыттан үөскээн тахсар соруктарыгар тохтоон тыл этэ.

х х х

Народнай хонтуруол группатын бастакы тэрээһин мунньаҕар кини председателиэн **С. И. Монастырев** хаттаан талыллыбыт.

К. МАКСИМОВА.

Сиһилии, иҥэн-тоҥон

Аньыыт араастаах ойуун сорох совхозтарыгар ССКП райкомун пропагандистэлэр сылдьыттылар. Киниэхэ совхозтар отделениелэрэ, уһа сирдэриэхэ учреждениелэрэ үлэ туругун, общественнай тэриллэри үлэлэрин кытта сиһилии, иҥэн-тоҥон билиэстилэр, итэҕэстэри туоратыыга туһаайыллыбыт коллективтарга, ССКП Киин Комитетын сэтиньитээри (1982 с.) Пленумун матырыйаалларын пропагандаалааһынга партийнай тэриллэргэ былаччы көмөлөстүүлэр.

«Чурапчы» совхозка пропагандистскай бөлөҕү ССКП райкомун иккис секретаря С. П. Макаров салайда. Бөлөх составыгар райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйэ И. И. Кандинскай, ойуун народнай судьуйата Е. И. Макаров, комсомол райкомун секретаря В. А. Федорова уонна партия райкомун штатыттан таһынан лектора К. К. Пермяков сылыттылар. Оттон ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын сэбиэдиссэйэ И. И. Федотов Эрилик Эристиин аатынан совхозка үлэлэһиэ бөлөҕөр райсовет исполкомун ис дьыалаҕа отделын начаалыныгар С. Е. Сергеев, ЫБСЛКС райкомун иккис секретаря А. Д. Дьячковскай уонна ойуунааҥы Культура дьиэтин методиһа А. Н. Пудова кытыннылар.

Бөлөхтөр чилиэннэрэ миэстэҕэ араас салаа үлэһиттэрин кытта көрсөн кэпсэтиилэр, иэйиилээхтэр киниэхэ ахсын аан дойду балаһыанньатыгар, дьиссиплиинэни уонна бэрээдэги бөҕөргөтүү боппуруостарыгар лекциялары аахтылар, бастаҥалэри сөгүрдүлэр.

Советскай тутуу

Бастайаннай комиссия үлэлиир

Сельсовет сессиятын уонна исполкомун көрүүтүгэр киирэр боппуруостары бэлэмнээһиҥҥэ, ылыллар быһаарыылары олохха киллэриҥэ бастайаннай комиссиялар улахан оруоллаахтар.

Хоптоҕо сельскэй Совета биэс бастайаннай комиссиялаах. Киниэлэрэн тыа хаһаайыстыбатыгар уонна эргиэнэҕэ бастайаннай комиссия ордук былааннаахтык үлэлиир. Бу комиссияҕа депутат ССКП чилиэнэ Р. С. Саргыдаев председателлиир.

Бастайаннай комиссия ыытардас аастыт сылга сессияларга үс, исполком мунньахтарыгар биэс боппуруостары бэлэмнээн туруорбута. Холобур, атырдьах ыйыгар комиссия совхоз кини отделениета кыстыкка бэлэмнэниитин уонна онно наһилиэк общественнэйа кыттыытын туһунан боппуруоһу сессия көрүүтүгэр киллэрбитэ. Ол түмүгэр олохтоох төрөөбүлэр коллективтара фермалары, шефтэһиилэрэ тэриллибитэ, хотоннору өремүөннэһиннэрэ субуотуньуктар ыытылыыттара. Кыстык ыйдарыгар общественность күүһүнэн 43 тонна дуҥа соҕотуонналанна, 6 тыһ. устуука минеральнай брикет бэлэмнэнэ. Кырдьаҕастар сыарҕаны онорууга, быаны хатыыга көмөлөһөллөр, 54 мөлтөх туруктаах бороскуулары ыраах кыстатан туруоруллар.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хоптоҕотооҕу отделениетыгар кыстык ыйдарыыларын быланнары толоруурга кажда ыраахтар үөскэтилэр. Олору туоратыыга көмөлөһөр сылдьан комиссия эти уонна үүтү оҥоруу былаанарын толоруу туругар управляющай Луковцев М. П., ыччат суоһуну талыыр-туттуу бригадыыр, бу бастайаннай комиссия чилиэнэ Васильева Н. И., сыл түмүктэригэр киниэ отделение управляющайын информациялаарын исполком көрүүтүгэр киллэрэн туһааннаах быһаарыылар ылыллан толоруллууларын тэрийиэстэ.

Бастайаннай комиссия квартал ахсын мунньахтыыр. Ороҕо отделение актива, специалистар тардыллаллар. Соторуттаҕыта комиссия отделение советын кытта холбоһуктаах мунньаҕа ССКП КК сэтиньитээри (1982 с.) Пленумун көрдөбүлэриттэн көрдөрөр, онон дуоһуйабыт. Ол сөп курдук. Хамнаспыт туһ бэйэбит төһөнү үлэлэһиппитинэн аҕыллар, атыттар туох сыыһалларын, туох ыарыҥаталларын интэриэһиргиэхпит, комолосуһуохпут иннинэ, бэйэбит ыарыҥатарбыт, сатаабаппарабыллыаннатын, партийнай тэриллэ, профсоюз комитетын дьүүллэһиилэригэр туруорулларын бириэмэтигэр дьаһаллар ылыллан испиттэр, ночоотор тахсыыларытар буруйдаахтар төлөбүрү тардыллыбыттар. Итиҥ түмүтэр мөҕөһүннэрэ бородууктаны харайыы балачча тупсарыллыбыт. Сыаналары бэрэбиэркэлээһин, контрольнай ыйаан көрүүлэр маҕаһыыннар уонна остолобуой үлэлэрин бэрэдиктээһиннэрэ көмөлөөх буолбуттар.

Ол эрээри техниканы туһаныыга, табаары кытта үлэҕэ, розничнай табаар эргиирин былаанын толоруурга биллиэн да эбэх итэҕэстэр баалар. Сорох дьоннор үлэлэриттэн эл-дэл сыһыаннаһаллар. Итиэннэ кэлэр өттүгэр хонтуруолу хас бирдии үлэһиккэ тиэрдэрэ модьуйаллар.

Мунньахха тыл эппит остолобуой сэбиэдиссэйэ **Н. А. Толстоухова**, пекарня сэбиэдиссэйэ **Т. К. Борисова**, бырабыыланныы председателин солбуйаччы **Л. А. Ермолаева** уо. д. а. огонуллар бородууксуйа хаачыстыбатын тупсарыыга, ассортиментын эбэтиигэ, тыа сирин олохтоохторун конкретнай огонуктарыгар, кылгыбыт харгыһа суох хааччыйыыга народнай хонтуруол группата былааннаахтык көмөлөһөрө наадаланан иэйдылар. Оны сүрэ үлэ дьиссиплиинэтин бөҕөргөтүүгэ, табаар харалыытын салгыы тупсарыыга, маҕаһыыннарга табаар саппаах нуорманы тайыһан мунньуллуутун утары охсуһуута группа сыал-сорук туруоруман үлэлиэхтээх, диэтилэр киниилэр. Хонтуруол сэбиэдиэлин улаатыннарар туһугар «Комсомольскай прожектора», атын да общественнай тэриллэри кытта холбоһуктаах бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри ыытыахха, аналлаах мунньуу тэрийэн бэрэбиэркэлэр түмүктэриттэн туох дьаһаллар ылыллыбыттарын үлэһиттэр кэпсиэ бириэмэтигэр тиэрдэн иһиэхха.

Группа отчуоттуур кэмиэн үлэтэ ортотон сыаналанна, группа санын составын бэлиитэн быыбардаан.

Отчуоттуур - быыбардыыр мунньахха ССКП райкомун бастакы секретаря **И. П. Листиков** кытыынан уонна норуот дозорнайдарын ССКП КК сэтиньитээри (1982 с.) Пленумун уураахтарыттан үөскээн тахсар соруктарыгар тохтоон тыл этэ.

х х х

Народнай хонтуруол группатын бастакы тэрээһин мунньаҕар кини председателиэн **С. И. Монастырев** хаттаан талыллыбыт.

К. МАКСИМОВА.

КӨРДӨРҮҮБҮТ ТОҔО АСТЫННАРБАТЫЙ?

Мин Одьулуунна иккис сылбын ыанньыксыттыыбын. Үлэм мыйдырдарын балачча билэн эрэбин диэхпин сөп. Үчүгэй аҕай түмүгү ситиньиккэ сылдьан итинник отөр диэн сорохтор, баҕар, сүөргүлүү саныахтара. Оттон мин бириэхэ эдэр саас эрчимэ даҕаны, үлэҕэ дьулуур даҕаны, специалистар, наставниктар көмөлөрө, суоллэрэ даҕаны баар, онон үлэҕэ син тургэнник сыстар эрээрибит ситиһиилэрбит тоҕо сэмэйдиэриэр болдомтону тардыахтан баҕарабын.

Биллиэн фермаҕа хайдаҕый? Ыанньыксыт, от уганаччы, эбии аһылыгы бэлэмнээччи, ферма атын да үлэһиттэрэ туоваах эбээһинэспитин толорбуттар да, онон дуоһуйабыт. Ол сөп курдук. Хамнаспыт туһ бэйэбит төһөнү үлэлэһиппитинэн аҕыллар, атыттар туох сыыһалларын, туох ыарыҥаталларын интэриэһиргиэхпит, комолосуһуохпут иннинэ, бэйэбит ыарыҥатарбыт, сатаабаппыт эйэлэх. Ферма үрдүгэр бир-икки эрэ киһи ардыгар кобуччу көрдөрүүлэриэн, үгүстэр хаалыылаахтар аксаанналарыгар сылдьалларын сүрүн бириниэтэ, мин саныахпар, итиннэ сытар.

Итинник хобдох балаҥыыт эйэлэх. Ферма үрдүгэр бир-икки эрэ киһи ардыгар кобуччу көрдөрүүлэриэн, үгүстэр хаалыылаахтар аксаанналарыгар сылдьалларын сүрүн бириниэтэ, мин саныахпар, итиннэ сытар.

Итинник хобдох балаҥыыт эйэлэх. Ферма үрдүгэр бир-икки эрэ киһи ардыгар кобуччу көрдөрүүлэриэн, үгүстэр хаалыылаахтар аксаанналарыгар сылдьалларын сүрүн бириниэтэ, мин саныахпар, итиннэ сытар.

Итинник хобдох балаҥыыт тахсар суол баар. Ол — бириҥэдэҥэн үлэлэһиҥҥэ киириэ, коллектив хотоҥнэ хас бирдиибитин долгутар усулуобуйатын үөскэтиэ. Оны хайдах тэрийэри совхозтар салалталара, общественнай тэриллэр үөрэтэн көрөллөрө наада.

Атын мэһэйдэн саҥаны, бастыҥы, кэдьүүһү бөҕөрдөн буолбакка, аатыгар эрэ олохтооһун буолар. Биһиэхэ, Тоҥуургэстээхха, 1 мөлүйүөн солкуобайдаах ороскуотунан тутуулуубут механизированнай ферма комплекса үлэбитин чэпчэтиэхтээбэр ыаратта. Урут 16-17 ыныҥы ыыллыбыт ыанньыксыттарга, механическай ыаһыҥҥа киирэрит диэн аатаан, 25-тэн ыныҥы сыһыарбыттара. Оттон оборудование сүүн-саҕын үлэлэбэт. Онон син бир ирибитинэн ыыбыт, хаптатэбит, ньиккэйэн ыах баҕа баар эрээри, кыах суох. Салайаччылар, специалистар мантан уруок оҥостуох туустаахтар.

Фермаларга старшайдары таһынан ыччат ытыктабылын ылбыт үтүөкэннээх наставниктар баалар. Ол эрээри, истэ сырыттахха, сир ахсын онкук буолбатах, ардыгар наставниктары кичэйэн сүүмэрдэһии кыаллыбат.

Коллективнай ойу-санааны диринэтии, саҥаны, бастыҥы олохтооһун, аҕа көлүөнэ үлэҕэ үтүө үтэстэрин эдэрдэргэ иҥэрии — олох көрдөбүлэ. Онон эйи бу этиилэрим учуоттаныахтара диэн эрэнэбин.

А. АММОСОВА,
Карл Маркс аатынан совхоз ыанньыксыта.

Рабочай трибуната

Саха сиригэр пепеляевщинаны үлтүрүтүү

60 сыла туолуутугар

Уон аҕыс суукка аҕа муустаах осада

Кулун тутар 2 күнэ — Саҥыл Сыһыыта тогуруллубут И. Я. Строд кыһыл этэрээтэ босхоломмут күнэ. Ити оборона кыттыылаах буоларым быһыытынан, оччотооҕу ыарахан күннэр хаһан да умнуллубаттарыгар, Саҥыл Сыһыыны комускээччилэр гөрөйдүү быһыылара үүнэр кэлүөнэҕэ эр саная уонна хорсун быһыы холобурун быһыытынан сулуустаныырыгар баҕарыам этэ.

Пепеляевцтары утары бастакы киирэн кэннитэн кылгас тохтобул кэнигэр кыракый алаас олохтоохторо бэйэлэрин дьиэлэриттэн барардыы тэриммиттэрэ. Саҥыл Сыһыны кыргыһыытын иннинэ биһиги, урукку өттүгэр үгүс хапсыһыылаах кыттыбыт опытаах буоламмыт, оборонаны бөҕөргөтөр наадатын ейдүүр этибит. Ол иэдэн көмөн эрэр ыаллартан сүгэлэрин, эрбиилэрин, курдьэхтэрин, будка кэтэр хаһыардарын уонна ураҕан хоппоолоруун көрдөһөн ылдьа хаалбыппыт. Оборонаны бөҕөргөтүүгэ балбаахтары эмиэ туһаммыппыт.

Баһыырбыт Строд командир А. П. Тупицыны ыытырбыта уонна оборонаны бөҕөргөтөргө бириҥкэс биэрбитэ. Оборонаны мэльник дьиэтин көтүрэн туһанарга дуу, эбэтэр балбаахтарынан оҥостороҕо дуу диэн боппуруос турбута. Биһиги балбаахтары тэстэппит. Оны үрүт-үрдүгэр метр кэриҥэ үрдүктээх гына уурталаабыппыт уонна хаардаах уунан сиҥэ оҥорон сыбаабыппыт. Уубутун хоппоҕо тэстэппит. Ити хоппону уу тэстибатын диэн туох оттун сиҥэнэн сыбаабыппыт.

Ити киэһэ Чурапчыга олохтоох дружиннаны Артемьева сэбиэскэй ыыппыппыт. Ол эрээри сарсыарда итэ ыыппыт кибибит бөлдьохтоох сиҥэтэр тиийэриэр эрэ ыратын туһунан кэпсэтэн буолбута. Вычужин Алексей Макарович эппита:

— Мин хайыһарынан куоракка быһаччы Байкаловка тиийиэм эбэ Арай хаһан барары билбэтим абалаах. Онно киһи, суолунан буолбакка, тайаанан барыы наада. Мин итэ туһунан Строд-

«Сө[illegible]арнай үлэ фрона

КӨДЬҮҮС ТОҕО НАМЫҺАҕЫЙ?

«Мандаҥнайа» совхоз Болугуордаах отделениеҕар бийил 1540 ынах сүөһү, ол иһигэр 520 ынах, иккис сириэнэн кыстаан турар.

Биһиги сүөһү витаминнаах бирикэтиэр В. Н. Сосоновтан Кыстык Кугда фермаҕар тиийбиппит. Экраннаан көрдөхпүт, маннык күнүгэ 750 кг (графиктан 84 кг аҕыйах) үүт ыаран эбит.

Эбии аҥылыгы сөбөрөччу Александр Павлов этэриэн, фермаҕа күнүгэ барыта 13 тонна убаҕас кормуорбо оноһуллар. Өссө хаппыыста сибиэрдэрин сиэтэ сылдьыбыттара сеторутаабыта бүппүт. Аҕыйах тонна сиилэстэохтэрин күнүн сиэпиттэр.

Сүөсүйүттэри үксүлэрин эбиэттиир хоско көрсибүт. Фермаҕа үөрүнүк үлэлээбит, билигин пенсионер А. Е. Блодорова маннык новардыыр эбит. Кинн, сүөсүйүт үлэтэ ыраханын билбит киһи, ас-астаан, кыратык да буоллар, ынчатарга туһаныырын туһунан кэпсиир. Оттон ыанньыксыттар бөҕүн ыанньыксыттар бөҕүнэ аҕыйаҕын, онуоха көмөнньөрбөттөн ураты эбии аҥылык суоҕун ахталлар. Холобур, эдэр ыанньыксыт ССКП чилиэнитэр кандидат Николай Босиков 17 ыанньыттан 7-тэ тереебүтүн, күнүгэ 80 кг үүтү ыырыы, от комситиэн, онно эбии хаанчыстыбата мелтөҕүн этэр.

— Даҕаны эбии аҥылык тэрүт да баламнамаатэҕэ, — диэр бригэдьыыр Василий Николаевич. —Симилэстэохтэрин күүнүн ордэ бүтэрбиппит. Кыстыкка киирэн баран айдаан бөҕөнөн 10 эрэ тонна талаҕы кырбаппыппыт. Аҕыйах устуука минеральнай брикет оноһуллубута. Арыччча дэ хайбит хаппыыста сибиэрдэҕэ эҥэ да, «Юбилейнайга» эрэ баар. Ол даҕаны сотору бүтүө.

Кырдьык, маннык сүөһү турута Соловьев отделениеттэн ордута суох, малтох. Ордук таҥаҕас отто. От уонна эбии аҥылык тэрүт да тэрдьыын үрдүкүн 20-тэ тонна от аҥаары оросхуоттаммыт. Ону бастаны кварталга государствоҕа туттарыллыахтаах сүөһүнү интенсивнэйдик уоталларыгар быһаараллар. Ыраҕы күннэ үстэ ыаһын олохтоммут эрэри, төрөөбүт 150-тан тахса ынах расдойдаммат эбит. Ону олохтоох салалта сонтоох курдук тыллаһарын киһи өйдөөбөт.

Ферма иккки хотоноро, сылаас эрэрилэр, сиистэахтэр, муостаалара ыаҥа уутуйар буолбуттара ыраатыт. Ыксаан ону баһарга туспа рабочайы анаабыттар.

«Юбилейнай» фермаҕа күнүгэ 427 кг үүт ыанар, график эмиэ тутуһуллубакка иһэр. Нэдиэлэтэҕи сорудаҕы 10 ыанньыксыттан 7-тэ толорор. Маннык 250 борооску уонна субан сүөһү турар. Быаллар эттүлэригэр ноһуому таһаарыы, уулаттыы уонна ыаһын механизацияламыт. Эбии аҥылык, этиллибитин курдук, убаҕас кормуорбо эрэ. Онно хаппыыста сибиэрдэҕэ кутуллар.

Сыныаннар кэмнэрэ түбэһэн үлэлиттэри көрсөн кэпсэтиэхтэбит. Үүт-ас тардыыны эмиэ сиилиир дьахтары маассабайдык уоллаҥнаттарыынан, от кэмчитиэн быһааараллар. Оттон графиктары оногооччулар онуу учуоттаабатах буолуохтарын сатаммат.

Тереебүт ыахтары раздойдааһын маннык эмиэ олохтоммотох. Фермаҕа үөс сылын үлэлиир Афанасий Лыткин, 5 санаҕа тереебүт эрэри, кэнтэ баара-суоҕа 30—40 ыа үүтү ыыр. Атыттар да кэнниттэн сотчо-бачча ордо иликтэр.

Фермалар ахсын сүөсүйүттэрэ итэҕэс аҥылык тэриллибит. Кыйыл мунуктарга кулгаах үлэ сордатыллан иһэр. «Сүөсүйүт күнэ» иэдиэлэ ахсын ыытыллар. Атын да үлэлиир усулуобуйа, ордук «Юбилейнайга», тэриллибит курдук. Оттон үлэ түмүгэ, көдьүүһэ онно адъас дьуорэтэ суох, малтох. Кыстык бисэ ыйын уонна сыл иккки ыйын түмүгүнэн отделение үүтү ыллыы уонна себотуоскалаах быланнарын тоҕон, государствоҕа элбэх ыстоох иһэр. Улахан хаалыы кэнники иккки ыйга таҕыста. Ангардас тохсунньуга аастыт сыл туһаанныах ыйдааҕар 6,8 тоннаран итэҕэс үүт тутторыллыбыт, оттон олунньуга былаан 5 тоннанан толоруллубата.

Түмүк дьэнгэ: болугуордар хаалыыттан тэрдиник тахса охсуохтаахтар. Оройуонтан ыытыллыахтаах механизаторлар МТЗ-52 тракторлаах 4 киһилээх анал звеноҕу туруоран эбэһээтэлистибэҕэ көрүллүбүт 100 тонна талах мэйкэтин хайдех да себотуоскалаан, кырбатан сүөһү айаҕар тиэрдиэх тустаахтар. Сүрүн болҕомто баар ыаҕы таба туһаныыга уурулуохтаах. Ордук үүт хаачыстыбатын кичэйиэххэ наада. Тереебүт ыахтары барыларын раздойдаа туруоруохха.

Быйата, кістык ыарахана, эпидемиэтэҕэ — маннык саасты өтто. Онон үөһэ ыйыллыбыт бөдөҥ итэҕэстэртэн суһал тумуктэри огосто охсуохха.

С. СМИРНИКОВА,
хаһыат анал. корр.

ҮЛЭ, ОЛОХ ҮӨҺҮГЭР

Наставниктар, үлэлиир пенсионердар слеттарыттан

Оройуонтан билигин 375 кастаниик баарыттан совхозтарга 170, хааччыйар эйгэҕэ 75, тутуурга, транспорта уонна промышленноста 21 киһи үлэлиир. Кинилэртэн 87-тэ коммунистар, 28-ҥа народнай депутаттар.

Тыа хаһаайыстыбатын производствотыгар сыл ахсын орто оскуоланы бүтэрэн 170—190 ыччат тахсар. Онуу таһыынан норуот хаһаайыстыбатын ыраас салааларыгар эбэх эдэр специалистар үлэлиилэр. Кинилэри үлэ мэндэрдэригар үөрүүтэ наставниктар улахан оруоллаахтар. Наставниктар уонна үлэлиир пенсионердар оройуоннаахтары слеттарыгар бу боппуруоска киэҥ кэпсэтии буолла.

Үлэ ветераннарын быыстыы кэмнэрэ оройуонтан сыл ахсын 253 эдэр рабочайдар бэйэлэрин идеэлэрин үрдэтэллэр. 103 үлэлээт саҥа идэни баһылыыр. Наставниктар 54 комсомольскай-ыччат коллективтарга, ол иһигэр 37 комсомольскай-ыччат фермаларга, сылыгыраллан үлэлиилэр. Кинилэртэн ыанньыксыттар Саха АССР Верховнай Советын депутата А. Г. Прокопьева, Үлэ Кыйыл Знамята орденнаах В. Ф. Слепцова, «Почуот Знака» орден кавалера М. И. Иванов уонна Герой-Ийэ А. Л. Сергеева, РСФСР үтүөлээх механизатора К. Н. Пестерев, рекордсмен трактарист С. Н. Макаров, сылгыһыттар СССР Государственнай сириэмийэтин лауреата М. С. Толстоухов уонна Д. Е. Васильев, чемпион отчут В. П. Седалищев, РСФСР уонна Саха АССР оскуолатын үөрэтээччилэрэ Г. А. Старостин уо. д. а. аттарын кэнсиэ туттан аатыахха сөп.

Итиэннэ таһыынан бэйэ дьоһуннаах соругунан үлэлиир кыахтаах пенсионердары бастаабаннай уонна быстах үлэлэриэн хааччыйыы буолар. Оройуонтан бидигин 1488 пенсионер баарыттан 848-ҥа, ол иһигэр 297 киһи тыа хаһаайыстыбатыгар, бастаабаннай үлэлиилэр. Итиэннэ урукку сылларгыттан быдан элбэх. «Сүүрэхпит бөҕөтүнэн, кыахпыт тиийэринэн» диэбиэнэн республикаҕа ыытыллыаах Карл Маркс аатынан совхоз пенсионердара XI пятилетка бүтүүтүгэр кырдьаҕастар 60 бырыһыаннара туһалаах үлэнэн дьарыктаналларын сиэтиэхтэрэ соруктаммыттар. Ол эрэри, холобур, Субуруускай аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар салалталара пенсионердар туһалаах үлэҕэ кыттыларын тэрийиигэ күүтүннэриэн онгоро иликтэр.

Пенсионердар сезоннай үлэлэрэ, чуолаан от хомуурдар, улахан кэмнэ онгороллор. Аҥаспыт сылта оттоһуннуна 562 пенсионер кайдан 2233 тонна оту себотуоскалаабыттара. Одьуулуун нэһилиэгин общественнай республикаҕа ыытыллыы таһаарын ордук улахан үлэни ылыммыта. Онуоха пенсионердар сүрүн көмөлөөччилэриэн буолбуттара С. А. Матвеев салайбыт кырдьаҕастарын звенната сезон устата 119 тоннаны оттообута. Сылаг пенсионердарын совета (председатель Дьячковскай Р. Н.) эмиэ үчүгэйдик ыытан үлэлиир. Кырдьаҕастар 8 киһилээх звенолара сайын устата «Чурапчы» совхозка 113 тонна, биирдии киһиэхэ тиксэриэнэн 14 тонна, оту бэлэмнээбиттэр. Онуу таһыынан отчуур звенолаах наставниктар уонна пенсионердар сүрүн көмөлөөччилэриэн буолбуттара. С. А. Матвеев салайбыт кырдьаҕастарын звенната сезон устата 119 тоннаны оттообута. Сылаг пенсионердарын совета (председатель Дьячковскай Р. Н.) эмиэ үчүгэйдик ыытан үлэлиир. Кырдьаҕастар 8 киһилээх звенолара сайын устата «Чурапчы» совхозка 113 тонна, биирдии киһиэхэ тиксэриэнэн 14 тонна, оту бэлэмнээбиттэр. Онуу таһыынан отчуур звенолаах наставниктар уонна пенсионердар

Итиэннэ таһыынан бэйэ дьоһуннаах соругунан үлэлиир ыыахтаах пенсионердары бастаабаннай уонна быстах үлэлэриэн хааччыйыы буолар. Оройуонтан бидигин 1488 пенсионер баарыттан 848-ҥа, ол иһигэр 297 киһи тыа хаһаайыстыбатыгар, бастаабаннай үлэлиилэр. Итиэннэ урукку сылларгыттан быдан элбэх. «Сүүрэхпит бөҕөтүнэн, кыахпыт тиийэринэн» диэбиэнэн республикаҕа ыытыллыаах Карл Маркс аатынан совхоз пенсионердара XI пятилетка бүтүүтүгэр кырдьаҕастар 60 бырыһыаннара туһалаах үлэнэн дьарыктаналларын сиэтиэхтэрэ соруктаммыттар. Ол эрэри, холобур, Субуруускай аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар салалталара пенсионердар туһалаах үлэҕэ кыттыларын тэрийиигэ күүтүннэриэн онгоро иликтэр.

Пенсионердар сезоннай үлэлэрэ, чуолаан от хомуурдар, улахан кэмнэ онгороллор. Аҥаспыт сылта оттоһуннуна 562 пенсионер кайдан 2233 тонна оту себотуоскалаабыттара. Одьуулуун нэһилиэгин общественнай республикаҕа ыытыллыы таһаарын ордук улахан үлэни ылыммыта. Онуоха пенсионердар ыччаты үлэҕэ үөрүүгэ сабыдыаллара ураты суолталаах.

Эдэр кэлүүнэни сиэрмайгы өттүнэн иитиигэ, туохха барытыгар харыстаныыр буолуу, хаһаайыннык сыһыан чөтөстөтүн иитиигэ, арыгылааһыны, түктэри быыһыылары утары охсуһуугу кырдьаҕастар ыйаатыныыр тыллара, авторитеттара, бэйэлэрин туос холобурдара улахан оруоллаахтар.

Итиэннэ тустарынан слекка райсовет исполкомун председателин солбуйаччы **И. Г. Кириллин** дакылаатыгар уонна тыл этиилэргэ тоҕоостоох бэлиэтэннэ.

Слет үлэтигэр ССКП райкомун бастакы секретаря **И. П. Листиков** кыттыыны ылла уонна тыл этта.

Слет делегаттара пятилетка үһүс, сүрүн, сылыгар наставниктар уонна үлэлиир пенсионердар социалистическай эбэһээтэлистибэлэриин бирэ-сааанан биһирэтилэр.

В. РУФОВ,
хаһыат анал. корр.

СНИМОККА: слет кыттыылаахтара (хаҥастан) райсовет исполкомун отделын сабиэдиэсэйэ, пенсионердар оройуоннаахтары советтарын председателэ А. Д. Захаров, киин больыыһа рабочайа Е. Г. Попова уонна райпотребобщество наставниктарын советын председателэ М. Е. Софронов.

И. Окопешников фотота.

САРДААНА МАЛАДЬЫАС

Комсомолка Сардаана Романова Хайахсыт орто оскуолатын IX кылааһыгар ситиһиилэхтик үөрэнэр.

Сардаана сайын ахсын ыанньыксыттыыр. Учугэй үлэтин иһин быйыл Эрилик Эристиин аатынан совхоз производствотын бастыҥнарын слетугар ыытар чиэстэммита. Онно киниэхэ совхоз лауреатын бочуоттаах аатын иитэрбиттэр, дипломунан наҕараадаламмыттар.

Павлик КИРИЛЛОВ.

ка тиэрэрдэбитим. Онуоха Строд Мераличенконы бэйэтитэр ыытыран кэпсэтиспитэ. Мераличенко хайыһар оногостуммута сарсыҥны киэһэтигэр ыччуженныын куоратаабыттара.

Үһүс күммүтүгэр эбиэт саҕана Пепеляев биһигини эргийан баран, ультиматум туһэрбитэ: «Эйигин тегурутаһыныгыт туһугар». Ханна да куотар ыыахыт суох. Онон хаан тохтуута суох бэриэрэгитигэр этэбин. Толкуйдуурутутар биир чааны биэрэбин».

Итини истэн баран Строд эппитэ:

— Албыннаахха наада: киниэхтэн толкуйдаабыгыт үс чааны көрдүөхха наада. Биһиги усулуобуйабыттар Пепеляев сөбүлэспэтэ. Оттон биһиги буоллаҕына бириэмэни таах ыыпатахпыт. Туох баар күүс-пүүн оборонаны бөҕөргөтүүгэ уурбуппут чугас үүнэн турар тиэтэрэ сууллартаабыппыт уонна киниилэр тэрдүлэрин бэйэбит диэки тутан кэккэлэччи быраатаабыппыт. Баһырбыт байыастары арыый куттала суох миэстэҕэ, хотоҥно, кэбэрбуппут. Хотоҥтон өлбүт эттары уонна оҕустары таһырдьа таһаарбыппыт. Үс чаас аҕыйах буолбута. Күөлтэн муунуу кыайан аҕалбакка хаалбыппыт. Пулеметтарбытын эрэ эҥинэччэ туруортаабыппыт.

Ити бэлэмнэниилэр киниилэриттэн бэйэбит парламентербутун Пепеляев сөбүлэспита

ЭЙЭ ИНТЭРИЭСТЭРИГЭР

Лаос столицатыгар — Вьентьянна үрдүү партийнай - государственнай тэриллэ Вьетнам Социалистическай Республикатын, Лаос Народнай-Демократическай Республикатын уонна Кампучия Народнай Республикатын сүбэ мунньахтара суолла. Сүбэ мунньах ыытылларын Индокитай үс дойдуларын икки ардыларыгар үгэс буолбут доҕордоһууну сылгы сайыннарыны, Соҕуруулуу-илиҥнэ Азия балаһыанньатын таарыйар боппуруостары дьүүллэстилэр.

Ыллыбыт документтарга ВСР, ЛНДР уонна КНР икки ардыларыгар үөскүн кэмнэах итиэннэ бары оттуу хабар биргэ үлэлэһии сүрүн принциптэрэ уонна туһаайыыларга быһаарылыннылар. Холбоһуктаах сайабылыанньа үс дойду икки ардыларынааҕы бары боппуруостар кэпсэтиилэр суолларынан, хардарыта ойдөбүү, дойдулар хас биирдиилэрин кырдьыктаах интэриэстэрин уонна Лаос, Кампучия уонна Вьетнам норуоттарын уопсай интэриэстэрин ыытыахтаах өйүнэн санаатынан быһаарылыах туһугар диэн саалыгынна. Үс дойду үрдүү представителлэрэ бэлэм санааланыыны уонна биргэ үлэлэһии марксизмка-ленинизмка уонна пролетарскай интернационализмка олоҕуран доҕоттоторго бигэ быһаарыныылаахтар диэн биэрдилэр.

Индокитай дойдулара социалистическай обществоны тутуу суолунан ситиһиилээхтик хардыылаһыннарын дьөһүннээх усулуобуйатынан, Вьентьянна жительлибитин курдук, Советскай Союз уонна социалистическай биргэ доҕордоһуу атын дойдуларын кытары бырааттыы доҕордоһууну уонна биргэ бары оттуун үлэлэһиини халбаҥа суох боҕоттүү буолар.

Тас политикаҕа сүбэ мунньах кытыылаахтара Индокитай дойдулара Азия бары государстволарын кытары доҕордоһуу, эйэ уонна үтүө ыаллыы олоруу политикатыгар бэриниилээхтэрин бэлиитэтилэр. Ураты болдьоҥо Соҕуруулуу-илиҥнэ Азияҕа тыгаһыны сымнатыы, регионна эйэлэспит кэпсэтиилэр уонна үтүө ыаллыы олоруу быһыытын-майгын үөскэтии боппуруостарыгар туһаайыллыбыт. Корсуҥүүгэ регион тыын проблемаларын быһаарарга Соҕуруулуу-илиҥнэ Азия боппуруостарыгар аан дойдутаабы конференцияны ыытарар туһунан этии эсэ төгүл чилгэтилиннэ итиэннэ Китайы кытары сыһыаннаһылары сүрүннүүргэ, кини ити кытары сэриилэн саҕа түһүспэт туһунан дуоҕабары илии баттыырга бэлэм эмиэ этилиннэ.

Индокитай үс дойдуларын үтүө дьулуурдарын чаҕылхай туоһутуттан КНР уонна ВСР правительстволарын икки ардыларыгар Кампучияҕа баар вьетнамскай добровольческай сэриилэр тастан суоһаһын сүтэрии, Таиланд территорийатыгар КНР-тын утары туһаныллыбат буоларын, оттон полпотовецтар итиэннэ атын кхмерскай реакционердар тастан өйөбүлү ылар кыахтаах маталларын кытары ити дойдуттан тахсыахтаахтарын туһунан соҕуһаһын буолар. Кампучияҕа кутталлаах суох буолуутун туругуттан быһаччы көрөн, сыл ахсын Кампучиятан сорох вьетнамскай добровольческай сэриилэри таһаарар туһунан быһаарылар ылыллыахтара.

Вьентьянна буолан эспит сүбэ мунньах улахан суолталаах. Онно ыллыллыбыт документтар Соҕуруулуу - илиҥнэ Азияны эйэ, халбаҥнаабат турук уонна үтүө ыаллыы биргэ үлэлэһии регионуттан кубулутар суоллары ыйаллар.

М. ЯКОВЛЕВ,
ССТА ырытааччыта.

Комментатор колонкалара

● Эйигини хайдах хааччыйалларый?

ҮТҮӨ ҮЛЭҺИТ КОЛЛЕКТИВ

Дириҥнээҕи эргиэн предприятиетын остолобуойутар киирдэхпэ, барыта уурбуттуппут курдук, сырдык, ыраас.

Коллектив аспыт сылга 57700 солк. былааннаабын 3000 солк. аһаран, ССРС 60 сыла туолуутун көрсө социалистическай куоталаһыыга оройуоннга кыайыылаах диэн тахсыбыта.

Маҥна ыраах айаннга сылдьар дьоннор, командировкаҕа кэлбиттэр бэркэ мэҥньиттэйиргэн, тото-хана аһыыллар, эйэҕэс, болҕомтолоох сыһыаннаах астыыллар, махтал тылларын аналлаах кинигэҕэ суруйан ааһаллар.

Остолобуой сэбиэдисэйэ комсомолка Надежда Саввина үлэһиттэрин кытта биир тылы булан, айымныылаахтык үлэлиир.

Маҥнай Улахан Алаас фермаҕын отучча суосҥүүтэригэр Николай Михайлович Протодьяконов оҕонньор итии аһылыгы күн ахсын таһар. Оттон кэнилиэннээҕэ полуфабрикаттары, тортары, көбүөрдээх лаппискэни тиэйэ сылдьан атыылаабын анардас тохсунньуга 12 төгүл тарилларбыта.

Коллектив киэн туттар дьоннорунан рабочай Ирина Васильевна Аммосова, повар Валентина Мартьянова, кондитер Светлана Кажемякина уоҕа буолаллар.

П. Окопешников.

Снимоктарга: повардар П. И. Ноговицына (хаҥас) уонна Валентина Мартьянова; кондитер Светлана Кажемякина.

Автор фотота.

СИБЭККИТЭ ҮҮННЭРИҢ

Дьиэҕэ сибэкки силиитэлээн турара хараҕы сымнатар, сырдык кэйиини үөскүннэрар. Оттон ол хас биирдии киһиэхэ, улаханыттан оҕотутар тиийэ, олус наадалаах.

Биһиги усулуобуйабыытыгар герань, кактус, фикус, о. д. а. ордук табыллан үүнэллэр. Олоору сорохтор сатаан көрбөккө хаарайбакка кэбиниэрэ кэбиһиллэр. Онуоха болдьоҥону ордук кыһыҥны кэмнэ күүһүрдүөххэ нада. Кыһын үүнээйиҥэ уулу бала кутар буоруоллаах: сибэкки силиһэ сытыйар, кэхтэр. Иккилии-үстүү хоно-хоно кутар сөп. Үрүт буорун уонуу хоно-хоно көбүтэр нада. Былытын эмиэ хаҥыстыахха.

Кулун тутаатан дьиэ сибэккилэрэ ордук силиитэлээн үүнэллэр. Күн сырдыгар тардыһан ыстыра сиэрэ суох үөскүүлэр. Онуоха ук үс тымнытын бирдэрин, сорохтор ангарын да кэриэгин быһан биэрдэххэ үүнүүтэ дэхси буолар.

Эбии аһатыыны кулун тутар бүтэһигиттэн саҕалыыр ордук. Бикр испинскэ хаатынан иһуоому 10 кг уугта суурайан туһаныахха сөп. Күл, куурусса киитэ эмиэ үчүгэй уоҕурдуу буолаллар.

Саҥа үүнэр сибэкки буора көпсөркөй буолара наада. Маассабайдык үүнүөр диэри ууну кыра кыратык кутуллуохтаах, эбии аһатар көҥүллэммэт.

Бары сүбэлэри хаһыат страницаларыгар бөкрдэ суруйар кыаллыбат. Мин эмиэ бар, мас, сибэкки үүннэриитинэн дьарыктаныахтарын баҕалаахтарга туспа түмсүү тэриллэрэ ордук буолуо этэ. Бу, дьахталлар комитеттара ыыстахтарына, кыаллыан сөп.

А. НИКОЛАЕВА.

Чурапчы с.

АЛДЬАРХАЙ ААҢНААБАТЫН ТУҺУГАР

Күннээҕи темаҕа

Сорох дьоннор кыһыҥны кэмҥэ уот баһаара буолуо суохтааҕын курдук сыыһа өйдөбуллээхтэр. Сэрэтэр үлэ ыытылыбатаҕына, хонтуруол, көрдөбүл мөлтөтүлүннэҕинэ, баһаар хаһан баҕарар буолар кутталлаах. Ол гынан баран, ыраах сатаммат.

Аҥардас аспыт сылга республикаҕа 460 баһаар уонна умайыы регистрацияланна, государствоҕа уонна гражданнарга элбэх хоромньу оҥоһуллуннэ. Киһи өлүүлээх, ыар содуллаах баһаардар эмиэ тахсаллар.

Биһиги оройуоммутугар 1981 сылы кытта тэҥнэтэхпэ 1982 сылга баһаар ахсаана үс төгүл элбэхтэ, 12 316 солк. ночоот таһаарылынна. Баһаардар сүрүн бириҥиналэриниэ дьиссипилиинэ, эпиэтинэс намыһаҕа, электроустановкалары сыыһа тантыы, оҕолор уотунан оонньоһуннара буоллулар.

Оҕолор уотунан оонньоһуннарын түмүгэр аспыт сылга, ситэтэ суох даанналыынан, үс умайыы түбэлтэтэ тахсыбыта. 1983 сылга эмиэ бу бириҥиниэнэн 12 квартираалаах олорор дьиэ умайан элбэх мал-сал, таҥас-сап сүтэрилиннэ. Уоту ыыпыт үс кыра оҕо бэйэлэрэ былланыахтарын «Сельхозтехника» холбоһук шофера В. В. Протодьяконов быыһаата.

Сорох тэрэппүттэр билигин дааны кыра саастаах оҕолорун коруутэнитэ суох хаалларалларын, оппоорор таһыттан хатаан баралларын улахчыга уурбаттар. Оттон оҕолор уокка интэриэстэрэ улахан. Бэйэлэрэ эрэ хаалларахтарына уот отто, табах тарда, испиискэни уматан дьиэбөлөҺэ оонньуулларга кистэл буолбатах. Итинтэн сэрэнэххэ наада.

Билигин олорор дьиэлэргэ тургэнник умайыыта тэбириниэр, уокка эстэр газтар, убаҕас ведстволар элбэхтик туһаныллаллар. Уот барар түбэлтэтигэр кипилэр оҕолор ыар содуллаахтар: баһаары түргэтэтэр, дьиэни быыһаппат кутталлаахтар.

Уоттан сэрэҕи күүһүрдүү — биһиги барыбыт, хас биирдибит ытык иҥэ.

К. СЛЕПЦОВ,
оройуоннаабы госпожнадзор начальника.

Махтанабыт

Л. К. Петрова аналыаҕыттан оскуолабыт буфета үчүгэйдик үлаллыыр, эйэ мэҥньитэс, тотоойу буолла.

Күнүс оскуолабыттар тото-хана эбиэттиир буоламмыт куруҥуоктарга, чексиларга ситиһиилээхтик дьарыктанабыт. Тэрэппүттэрбит күнүҥү ыйыгы туспутутар долгуйбаттар.

Ол иһин Любовь Константиновнаҕа махтабыт улахан.

Айта АФАНАСЬЕВА.

Чакыр.

ИРДЭБИЛИ КҮҮҺҮРДҮӨХХЭ

1982 сыл тохсунньу 1 күнүттэн РСФСР территорийатыгар олорор бөлүх общественнай чилиэннэрин сыллааҕы усуноостара 10 солкуобай кэмэйиэн олохтоммута. Обществоҕа саҥа киирэччилэр усуноостара—эмиэ 10 солкуобай. Онон 18 саастыы туолбут, охотминимуму туттарбыт ханнык баҕарар эдэр киһи уопсайа 20 солк. төлөөн бөлүх общественнай чилиэннэн буолуон сөп.

Усуноос аахсыллар бириҥинэтэ суох бөлүх бастакы сезонун иннинэ төлөммөтөвүнэ, чилиэн общественнай быһаччы таһаарыллар, бөлүүр уонна балыктыыр бырааба быыһыллар, бөлүх тэриллэриэн туһанара бобуллар. Аспыт сылларга сорохтор усуноостарын төлөөбөккө эрэ браконьер курдук бөлүөн-алтаан баран сыл бүтүүтүгэр эрэ «өйдөнөллөрө», сорохтор сааларын регистрациялатаары эрэ усуноос төлүүргэ күһэллэллэрэ. Иннинэтии маннык бэрээдэгэ суох быыны тохтотуллуох тустаах.

1975 сыл от ыйын 23 күнүгэр бөлүх сааларын регистрациялатыы, туһаныы, атыылаһын, уурдуу, о.д.а. итиннэхэ сыһыаннаах боппуруостарга туһаанныах СССР Министрдэрин Советын 645 №-дээх уураҕа тахсыбыта. Онно олоҕурач, СССР ИДЬМ бириҥэһинэн, оройуоннардааҕы исдьыала отделлара сыл ахсын бөлүх сааларын регистрациялааһыны, туһаныыны көҥүллэһиини оноороллор. Ол эрээри сорох бэрээдэгэ суох дьоннор эттүлэриттэн хос регистрациялатыы болдьоҕун билбэт аатыран кэтүгэр түбэлтэлэрэ, саҥа саалары атыылаһан баран 3-4 ый хойутатан регистрациялатыылара тахсар. Ити иһин бөлүйдаахтар административнай эпиэнкэ тардылыахтара.

Бөлүх сааларынан бөлүх общественнай чилиэннэрэ эрэ туһаныахтаахтар. Сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолорго, бөлүх общественнай чилиэнэ буолбатах дьоннорго саалы уларсыы бобуллар.

Итиэннэ барыларыгар бөлүх общественнай альтернатив тэриллэрэ, сельсоветтар исполкомнара ыыталлара эрэйиллэр.

В. НОЕВ,
бөлүчүтүөр оройуоннаабы общественнай председателэ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-395, отделлар — 21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторниках, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЗАКАЗА 27.

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3288.